

прояву (виробничий, фінансовий, маркетинговий, кадровий): за суб'єктами ринку (потенційні конкуренти, споживачі, постачальники, виробники товарів-замінників, конкуренти, держава); за характером впливу (позитивний або стабілізуючий, негативний або дестабілізуючий); за ступенем впливу (сильний, помірний, незначний); за можливістю регулювання (нерегульовані, мало регульовані, умовно регульовані).

З проведеного дослідження зрозуміло, що кожен фактор, який впливає на формування конкурентного середовища на ринку МП, тісно пов'язаний та залежить від інших. Також необхідно зазначити, що один і той же фактор належить до різних груп. Усе це свідчить про досить високу динамічність факторів, які впливають на формування конкурентного середовища на ринку МП. У процесі розвитку ринку МП змінюються не лише фактори, які впливають на конкурентне середовище, але й характер їхньої взаємодії в часі та просторі, що позначається на результатах діяльності підприємств-виробників МП.

Список використаних джерел:

1. Антимонопольна діяльність: Підручник / В.Д. Лагутін, Л.С. Головка, Ю.І. Крезул та ін., За ред. проф. В.Д. Лагутіна. – К.: КНТЕУ, 2005. – 326 с.
2. Зозулев А. Маркетинговая среда промышленного рынка // Отдел маркетинга. – 2005.-№11.-С.2-6
3. Куденко Н.В. Стратегічний маркетинг: Навч. посібник. – К.: КНТЕУ, 2005. – 152 с.
4. Пастухова В.В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: Монографія. – К.: КНТЕУ, 2002. – 302 с.
5. Статистичний щорічник України за 2006 рік / За ред. Осауленка О.Г. – К.: Державний комітет статистики України, 2007. – 551 с.

Annotation. *Factors which influence on forming of competition environment at the market of metallic tableware of Ukraine are considered, and their systematization is offered. Influence of factors must be estimated in a complex, as each of them is closely connected and depends on other. It is also necessary to take into account that one factor can be attributed to the different groups.*

Key words: *competition environment, factors of internal and external environment of enterprises, market of metallic tableware.*

УДК 339.137.2: 631.11 (477)

О.В. Кочетков, к.е.н., доцент.;

Н.С. Кіріченко, аспірант, Луганського національного аграрного університету.

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У роботі розглядається концепція розвитку конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств в Україні.

Ключові слова: *конкурентоспроможність, аграрне підприємство.*

В сучасних умовах України сільськогосподарська галузь являє собою приклад суттєво дезорієнтованої сфери економіки з погляду загальноприйнятого поняття ринкових відносин. Як наслідок, аграрні підприємства вимушені працювати практично за відсутності сформованого агропродуктового ринку. З урахуванням загальновідомого постулату, що головним чинником можливого здійснення ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств в подібній ситуації є їх конкурентоспроможність, постає необхідність опрацювання заходів щодо підвищення останньої.

Питання конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств та продукції, виробленої ними, розглядалося такими вітчизняними вченими, як: П.Т. Саблук, Ю.Є. Губені, Н.Є. Голомша, С.М. Кваша, М.Й. Малік, Л.М. Худолій, О.М. Шпичак, Б. Пасхавер та ін.

Невирішені раніше проблеми. На сьогоднішній день відсутня універсальна концепція розвитку конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Заходи з підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств мають базуватися на науково-обґрунтованих концептуальних підходах. Останні, на думку С.Ю. Хамініч: "передбачають визначення критеріїв конкурентоспроможності підприємства, виявлення вимог до забезпечення конкурентоспроможності, а також факторів, що визначають конкурентоспроможність" [3, с. 20]. Загалом же, розробка концепції розвитку конкурентоспроможності аграрних підприємств, на наш погляд, має проводитися в послідовності, відображеній на рис. 1:

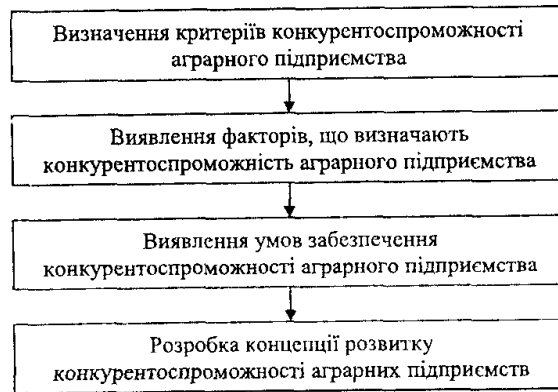


Рис. 1. Послідовність розробки концепції розвитку конкурентоспроможності аграрних підприємств

Необхідно враховувати, що зважена оцінка рівня конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств являє собою надзвичайно складну роботу, оскільки в ній фокусується усі показники якісної та кількісної оцінки ефективності діяльності агроформувань з урахуванням сезонності циклів виробництва та високої ризикованості внаслідок природних катаклізмів. Крім того, на сьогоднішній день в Україні відсутні науково розроблені затверджені державою уніфіковані стандарти щодо оцінювання конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. Тому, ми можемо лише визначити основні показники результативності агроформувань у розрізі окремих видів діяльності та по кожному з видів виробленої продукції, і простежити загальну ситуацію в динаміці, та в порівнянні з іншими підприємствами.

Загальний перелік основних критеріїв конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств можна представити наступними показниками:

продуктивність виробництва, рівень використання ресурсів;

- рівень товарності виробництва;
- ринкова позиція та комерційний результат;
- відповідність якості продукції встановленим нормативам;
- роль у розвитку соціальної інфраструктури регіону;
- ступінь інноваційного оновлення виробничого процесу та технології;
- ступінь екологізації технологічного процесу;
- ступінь технологічної завершеності кінцевої с.-г. продукції та ін.

Не таємниця, що досягнення високого рівня конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств за обраними критеріями буде можливим в разі здійснення окремого ряду факторів зовнішнього та внутрішнього оточення агроформувань. Відповідно до характеру оточення формуватимуться і умови зростання конкурентоспроможності аграрних підприємств (рис. 2).

З огляду на сучасний стан економіки України, набуває особливого значення введення в дію "Комплексної програми підтримки розвитку українського села на період до 2015 року", основною метою котрої є; "забезпечення життєздатності сільського" господарства, його конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринку, гарантування продовольчої безпеки країни, збереження селянства як носія української ідентичності, культури і духовності" [1, ст. 3]. Зазначений документ являє собою безапеляційне підтвердження актуальності проблеми забезпечення зростання конкурентоспроможності сільськогосподарської галузі в країні.

Наа необхідності комплексного підходу до управління підприємством, з урахуванням зовнішнього оточення та внутрішньої структури, наголошує в своїх наукових працях і Р.А. Фатхутдінов [2, с. 433-436].

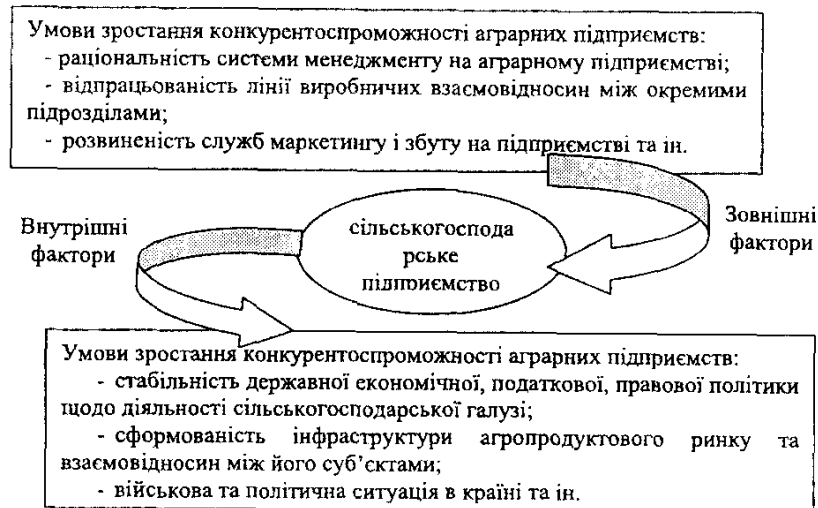


Рис. 2. Схема формування основних умов зростання конкурентоспроможності агроформувань під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів діяльності підприємств

У спрощеному вигляді реалізація запропонованої концепції зростання конкурентоспроможності аграрного підприємства матиме послідовність:

- визначення критеріїв, факторів та умов забезпечення конкурентоспроможності аграрного підприємства з метою розробки стратегії його розвитку;
- підвищення якості управління на всіх рівнях роботи підприємства;
- інноваційна діяльність з підвищення конкурентоспроможності;
- зростання конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції;
- загальне зростання конкурентоспроможності аграрного підприємства.

Перспективи подальших досліджень. На наш погляд, в Україні необхідно створити спеціалізовану команду економістів-аграріїв, прямими завданнями котрої мають бути:

- систематизувати існуючі наробітки зарубіжних та вітчизняних науковців з питань конкурентоспроможності суб'єктів агропродуктового ринку;
- провести моніторинг рівня конкурентоспроможності агроформувань;
- визначитися з універсальною концепцією конкурентоспроможного розвитку сільськогосподарських виробників в Україні, в залежності від організаційної форми, розмірів та спеціалізації суб'єктів господарювання;
- розробити коефіцієнти з коригування створеної моделі для кожного окремого регіону країни з урахуванням особливостей місцевих умов господарювання сільськогосподарських підприємств.

Реалізація запропонованих заходів дозволить створити необхідне інформаційне підґрунтя для адекватної інноваційно-спрямованої стратегії конкурентного розвитку аграрної сфери економіки України, а також, дозволять розробити і обґрунтувати кошторис для бюджетного або комерційного інвестування необхідного інноваційного реформування неконкурентоспроможних підприємств сільськогосподарської галузі.

В сучасних умовах, українським науковцям необхідно визначитися з універсальною концепцією розвитку підприємств сільськогосподарської галузі, з коригуваннями її відносно особливостей господарювання в кожному з регіонів країни. В загальному вигляді, концепція розвитку конкурентоспроможності аграрних підприємств має формуватися з урахуванням критеріїв конкурентоспроможності під впливом умов, створених у відповідності з факторами середовища господарської діяльності сільськогосподарського підприємства.

Список використаних джерел:

1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року / Постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. №1158 / www.molpro.com.ua.
2. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации. Учебное пособие / РА Фатхутдинов. М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 544 с.
3. Хамініч С.Ю. Концептуальні підходи до забезпечення конкурентоспроможності підприємств // Збірник наукових статей ЧДТУ. Управління розвитком № 3, 2005 р., (специвипуск). – С. 20-27.

Annotation: conception of the development of agricultural enterprise's competitiveness in Ukraine is examined in work.

Key words: competitiveness, agricultural enterprise.